

American Chamber of Commerce in Moldova fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova", nr. 3678, cod fiscal 1009620002440, bd. Ștefan cel Mare 202, clădirea KENTFORD, MD-2004, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22/ 211 781, Fax: +373 22/ 211 782, info@amcham.md, www.amcham.md

În atenția Dlui Valeriu Lazăr

Viceprim-ministru, Ministru
Ministerul Economiei
str. Piața Marii Adunări Naționale 1
mun. Chișinău, MD-2033

Copie: Dlui Dorin Drăguțanu

Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei
bd. Grigore Vieru, 7
mun. Chișinău, MD-2005

Copie: Dlui Mihail Cibotaru

Președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 77
mun. Chișinău, MD-2012

Copie: Dlui Oleg Efrim

Ministru
Ministerul Justiției
str. 31 August 1989, 82
mun. Chișinău, MD-2012

Copie: Dlui Victor Bodiu

Secretar General al Guvernului
str. Piața Marii Adunări Naționale, 1
mun. Chișinău, MD-2033

21 iulie 2011

Stimate Domnule Ministru,

Din numele Asociației Patronale "Camera de Comerț Americană din Moldova" (în continuare „AmCham”) venim să Vă asigurăm de înaltele noastre considerațiuni.

Prin prezenta scrisoare, dorim să Vă comunicăm opinia AmCham **privind proiectul¹ de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea instituțiilor financiare, Legea cu privire la notariat, Legea cu privire la ipotecă, Codul de executare, etc.)**, în continuare „proiect”, precum și să rugăm sprijinul Dvs. în revizuirea acestui proiect, astfel încât mecanismul extrajudiciar de executare silită a dreptului de ipotecă (i.e. actele notariale învestite cu formulă executorie) să fie aplicabil tuturor creditorilor ipotecari, inclusiv companiilor de microfinanțare / leasing, similar modului propus pentru băncile din Moldova.

Această întrebare vine din partea Comitetului AmCham pe Servicii Financiare, iar necesitatea amendării proiectului în cauză este condiționată de:

- Neadmiterea creării condițiilor neechitabile de activitate, dar și condițiilor de concurență neloială, în special pentru companiile de microfinanțare / leasing pe de o parte și bănci pe de altă parte.
- Diminuarea atractivității creditării prin companiile de microfinanțare / leasing și, ca urmare, defavorizarea dezvoltării în întregime a sectorului financiar nebancar.

Menționăm că, de regulă, participanții pieței financiare (bancare sau nebancare) la acordarea creditelor (echivalent transmiterea bunurilor în leasing) solicită debitorilor garantarea acestora cu gaj sau ipotecă. Astfel, la momentul actual, problemele cu care se ciocnesc participanții pe piața creditării și piața leasingului în procesul recuperării creditelor – sunt identice. În mod deosebit ne referim la dificultățile practice legate de executarea dreptului de gaj prin necesitatea obținerii în prealabil a hotărârii judecătorești, procedură care în

¹ Publicat pe site-ul Ministerului Economiei, în rubrica "Transparența în procesul decizional"

prezent este anevoioasă și costisitoare, chiar dacă Codul de procedură civilă prevede procedura simplificată prin ordonanță.

Prin urmare, acordarea dreptului unui participant al pieței financiare de a utiliza un mecanism nou extrajudiciar de executare silită a dreptului de ipotecă, iar pentru ceilalți participanți ai pieței financiare – limitarea la mecanismul existent – ar duce inevitabil la crearea condițiilor inegale de activitate între sectorul financiar bancar și cel nebankar.

Astfel, Comitetul AmCham pe Servicii Financiare pledează pentru înlăturarea acestei discrepante și actualizarea proiectului în scopul soluționării problemei existente pentru sectorul financiar în întregime, și nu doar pentru o parte componentă a acestuia.

De menționat, că efectul modificărilor respective asupra condițiilor de creditare poate fi nu tocmai cel care este pomenit în argumentarea proiectului - facilitarea creditării de către bănci. Poate avea loc în practică și o situație inversă, când unii debitori nu vor dori să se crediteze de la bănci în situația în care li se va impune condiția de investire a actelor notariale cu formulă executorie, și se vor adresa preferențial către instituțiile de microfinanțare și companiile de leasing.

Această necesitate se argumentează și prin inițiativa legislativă de a stabili institutul regulatoriu pentru companiile de microfinanțare și leasing, atribuind aceste competențe Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Se cere astfel și o aplicare unitară a legislației pe domeniile respective.

Totodată, se consideră necesar de extins prevederile noilor norme legale și asupra bunurilor mobile transmise în gaj, fără a se limita la ipotecă, dat fiind că regimul juridic de executare a ipotecii și a gajului este aproape identic, iar băncile și companiile de microfinanțare / leasing aplică ca măsură de asigurare nu numai ipoteca, ci și gajul bunurilor mobile.

Având în vedere cele expuse mai sus, cât și unele argumente expuse în **Nota Informativă** anexată, rugăm susținerea de către Ministerul Economiei a sugestiilor noastre.

Adițional, rugăm respectuos aprobarea de către Dumneavoastră a organizării unei întrevederi cu Comitetul AmCham pe Servicii Financiare în cadrul căreia ar fi discutate aspectele abordate în această adresare.

În așteptarea răspunsului, precum și în speranța unei colaborări fructuoase și pe viitor, primiți asigurările înaltei noastre considerațiuni.

Vă mulțumim și Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu deosebit respect,

Mila Malairău

Director executiv al Asociației Patronale
"Camera de Comerț Americană din Moldova"
Bd. Ștefan cel Mare, 202
MD – 2004, mun. Chișinău
Republica Moldova

Tel: +373 22 211 781
Fax: +373 22 211 782
E-mail: milamalairau@amcham.md
www.amcham.md

NOTĂ INFORMATIVĂ
privind proiectul² de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative
(Legea instituțiilor financiare, Legea cu privire la notariat,
Legea cu privire la ipotecă, Codul de executare, etc.)

I Introducere

În Republica Moldova piața creditării este împărțită în mai multe sectoare, în dependență de participanții la aceste raporturi: (i) băncile comerciale, (ii) organizațiile de microfinanțare, (iii) companiile de leasing. Cu toate că natura participanților profesioniști pe piața creditării este puțin diferită, problemele cu care se ciocnesc în procesul acordării și recuperării creditelor – sunt aproape identice.

Astfel, toți participanții pe piața creditării se confruntă cu greutăți în procesul de executare a dreptului de gaj, care în majoritatea cazurilor este tergiversat de-a lungul anilor în instanțele judecătorești și implică costuri adiționale neîntemeiate (costul resurselor atrase, executarea silită, evaluarea și paza obiectelor de gaj, cheltuielile de judecată și multe altele).

În acest sens este foarte salutară inițiativa Ministerului Economiei (și a Grupului de lucru creat) de a facilita realizarea mai rapidă a procedurilor de executare a dreptului de ipotecă și, respectiv, de stingere a creanțelor instituției financiare, precum și minimizarea, atât pentru creditorul ipotecar, cât și pentru debitorul ipotecar, a costurilor aferente creditului din contul economisirii cheltuielilor de judecată și altor cheltuieli, precum și operativitate în recuperare. Toate acestea cu siguranță vor impulsiona activitatea mai activă de creditare a persoanelor juridice/fizice din Moldova, precum și disciplina financiară a persoanelor juridice/fizice.

Totodată, nu este argumentat faptul de ce mecanismul extrajudiciar de executare silită a dreptului de ipotecă (prin utilizarea actelor notariale învestite cu formulă executorie) este conceput doar pentru băncile din Moldova (textul proiectului operează doar cu noțiuni “credit bancar” și “contract de credit bancar”), fără a lua în considerație creditele / împrumuturile acordate de companiile de microfinanțare / leasing.

Trebuie de remarcat că practica țărilor din regiune care au implementat formula notarială executorie arată că această modalitate are impact pozitiv asupra pieței de creditare în ansamblu, dar și asupra atragerii investițiilor străine în acest domeniu, deoarece ciclul de rotație a banilor este scurtat semnificativ, iar riscurile creditorilor devin mai controlabile. Din acest considerent de atragere a investițiilor în sectorul financiar, dar și bazându-se pe argumentele de mai jos, Comitetul AmCham pe Servicii Financiare pledează pentru o abordare echitabilă față de toți jucătorii pieței financiare.

II Comentarii în favoarea propunerii Amcham

(i) Specificul de activitate a companiilor de microfinanțare / leasing

Sectorul financiar nebanca ocupă un loc aparte în sistemul financiar și economia Moldovei. În raport cu sistemul bancar, cel nebanca rămâne a fi sursa alternativă de finanțare (spre exemplu, în cazul creditelor medii sau mici sau în condițiile în care mulți antreprenori nu dispun de o istorie de credit).

Deși activitatea participanților profesioniști ai pieței financiare este reglementată prin diferite acte normative, în fond, principiile activității companiilor sunt similare, și anume - asigurarea resurselor financiare sectorului real al economiei cu asumarea anumitor riscuri, urmărind scopul de a obține avantajele economice în final.

În conformitate cu datele din Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebanca pe anii 2011-2014³, observăm că portofoliul contractelor de leasing în anul 2008⁴ a constituit 1,2 miliarde lei, iar cel al organizațiilor de microfinanțare la finele anului 2008 a constituit circa 1,4 miliarde lei. Aceste date statistice denotă importanța segmentului de microfinanțare / leasing în economia națională, chiar dacă sectorul bancar fără îndoială ocupă o pondere dominantă pe piața financiară din Moldova.

² Publicat pe site-ul Ministerului Economiei, în rubrica “Transparența în procesul decizional”

³ Strategia aprobată prin Legea nr. 35 din 03.03.2011

⁴ Se face referință la datele statistice din 2008, pentru că CNPF a anunțat valoarea estimativă a pieței leasingului doar pentru anul 2008

Totodată, sectorul financiar nebanancar este *a priori* mai sensibil la dificultățile pieței, datorită faptului că operatorii sectorului oferă clienților săi doar un singur produs – cel de creditare. Prin urmare, băncile și în condițiile actuale sunt mai competitive pe piață datorită prestării clienților săi a unei game mai largi de servicii.

(ii) *Desfășurarea de către companiile de microfinanțare / leasing a activității financiare*

În conformitate cu Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM⁵), activitatea companiilor microfinanțare / leasing este o activitate financiară, care se încadrează în secțiunea J, diviziunea 65 „Activitate financiară”.

Diviziunea 65 „Activitate financiară” a CAEM cuprinde:

- Grupa 65.1: „Intermedieri monetară” (de ex. activitatea băncilor)
- Grupa 65.2: „Alte intermedieri financiare”:
 - leasing financiar, clasa 65.21
 - activități de creditare, clasa 65.22
 - alte intermedieri financiare, neincluse în alte categorii, clasa 65.23

Menționăm că grupelor 65.1 și 65.2 sunt specifice „obținerea și redistribuirea mijloacelor financiare”, iar activitatea companiilor de microfinanțare / leasing în fond reprezintă aceeași intermediere financiară, ca și în cazul băncilor.

(iii) *Asigurarea concurenței loiale și condițiilor echitabile*

În opinia AmCham, versiunea propusă a proiectului încalcă principiile legale ale egalității în drepturi a creditorilor ipotecari instituțiilor financiare (bancare vs. nebancale) și concurenței loiale. Această concluzie rezultă, între altele, din următoarele norme:

- Conform art. 9 alin.(3) din Constituție, piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei, iar conform art.126 alin.(2) lit.b) din Constituție, statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție.
- Conform art.6 alin.(2) al Legii nr.81 din 18.03.2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, investitorilor li se acordă condiții echitabile și egale de activitate, care exclud aplicarea de măsuri discriminatorii ce ar putea împiedica dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, achiziționarea, extinderea sau dispunerea investițiilor.
- Art. 8 al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845 din 03.01.1992 stabilește obligația statului de a crea tuturor întreprinderilor condiții juridice și economice egale de gospodărire, de a garanta respectarea drepturilor și intereselor lor legitime și de a contribui la dezvoltarea concurenței libere.

III Propunerea AmCham și comentarii de încheiere

Pornind de la cele expuse mai sus, venim cu propunerea privind inițierea amendării proiectului elaborat prin extinderea obiectului de reglementare a acestuia și **asupra persoanelor juridice care desfășoară activitatea de întreprinzător a căror obiect principal de activitate îl constituie – activitatea de microfinanțare și leasingul financiar, dar și aplicarea lui nu numai pentru ipotecă, ci și pentru gajul bunurilor mobile.**

⁵ Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei din 09.02.2000 aprobat de Biroul Național de Statistică

Succint despre Comitetul AmCham pe Servicii Financiare

Comitetul pe Servicii Financiare este activ în cadrul AmCham începând cu ianuarie 2011 și este menit să reprezinte instituțiile financiare bancare și nebancare și să asigure un dialog eficient cu autoritățile de stat, astfel contribuind la dezvoltarea pieței financiare a Republicii Moldova.

Prin crearea acestuia s-a urmărit scopul de a reprezenta sectorul financiar în întregime, evitând accentuarea intereselor unor companii în parte.

Membrii Comitetului participă la diferite evenimente și întâlniri, promovează diferite inițiative în sprijinul sectorului financiar (în special celui nebancar), contribuind astfel la cadru de reglementare eficient, stabil, armonizat cu cele mai bune practici internaționale.

La moment Comitetul este compus din companiile de microfinanțare (de ex. Microinvest, Corporația de Finanțare Rurală, Prime Capital), companiile de leasing (de ex. Total Leasing, MAIB Leasing, Express Leasing) dar și băncile.